

Ne mondjuk, hogy „Minden rendben lesz”

és egyéb ötletek arról, hogyan beszéljünk a gyerekekkel a klímaválságról

Frida Berry Eklund

Klímakommunikációs szakember

A Gyerekeink klímája/

Vara barns klimat szerzője

Svédország

A klímaváltozásról szóló rossz hírek eljutottak a gyermekeinkhez is: hallják a hírekben, a tanórákon és a mindennapi beszélgetésekben. Azt is látják, hogy mi, felnőttek nem teszünk meg mindent azért, hogy orvosoljuk a bajt. Az Egyesült Királyságban 2020-ban végeztek egy felmérést, amelyben 2000, 8 és 16 év közötti gyerek vett részt. Csaknem háromnegyedük mondta, hogy aggódnak a bolygónkért. Ötből egy gyermeknek már volt rémálma a klímaváltozással kapcsolatban. 40%-uk mondta, hogy nem bíznak abban, hogy a felnőttek megoldják a problémát. (Adherton, 2020)

Egy másik, 2021-es kutatásban, melybe tíz különböző országból 10 000 16 és 25 éves fiatalt vontak be, 75%-uk nyilatkozta, hogy a klímaváltozás miatt rémisztőnek látják a jövőt, és kb. 65%-uk úgy véli, a kormányok nem veszik komolyan a fiatalokat, és hazudnak nekik a következményekről. (Marks és tsai, 2021)

A klímaváltozásról szóló hírek – és az ezzel kapcsolatos aggodalmak is – nyilvánvalóan eljutnak a kisebb gyermekekhez is, tehát szükség van arra, hogy a szülők és pedagógusok segítsék őket a téma feldolgozásában. De hogyan tudunk a kisgyerekekkel úgy beszélni a klímaváltozásról,

hogy ne érezzék magukat gyengének, kicsinek, tehetetlennek, és ne kerítse őket hatalmába a szorongás?

A „Beszéljünk a gyerekekkel a klímáról” című könyvem megírásához kutatásokat végeztem Svédországban. Ezek alapján, és a klímakommunikációs munkám, valamint a globális szülő-aktivista mozgalom résztvevőjeként azt a következtetést vontam le, hogy már az egészen kicsi gyermekekkel beszélni kell a témáról, persze az életkorukhoz igazodva. Az okokat előbb vázoltuk, és bármennyire különös, már ennyire fiatalon is foglalkoztatja őket a klímaváltozás.

Arra kell ösztönöznünk a kisgyerekeket, hogy sokat játszanak a szabadlevegőn, és meg kell mutatni nekik, hogy fontosnak tartjuk a növényekkel és állatokkal való kapcsolatukat. A 7-8 éves gyerekek már képesek komplexebb információk befogadására, melyek az saját életük és az őket körülvevő közösségek életéhez kötődnek, ha azokat óvatosan adagoljuk.

Hogyan beszéljünk a gyermekekkel a klímaváltozásról? 10 tipp

Mit NE tegyünk:

1

Ne traktáljuk a nagyon kicsi gyerekeket felnőtteknek szóló klímahírekkel. Mindenki számára rémisztő lehet extrém időjárási eseményeket és más emberi tragédiákat látni, különösen egy kisgyerek számára! Inkább koruknak megfelelő híreket, történeteket, könyveket keressünk, és azok segítségével beszéljünk nekik erről a témáról.

2

Ne mondjuk, hogy majd a fiatalok megoldják ezt a problémát. Az elkövetkező néhány év rendkívül fontos. Még azelőtt lépéseket kell tenni, mielőtt a mai fiatalok felnőtté válnak és eléri a szavazási korhatárt. A felnőttek felelőssége a mielőbbi cselekvés!

3

Ne mondjuk, hogy „minden rendben lesz”.

Ahogy nőnek, gyermekeink az őket körülvevő világ drasztikus változásainak lesznek szemtanúi. Joguk van ahhoz, hogy eszközöket, tudást és támogatást kapjanak ahhoz, hogy tudják kezelni a jövő változásait. Ha nem ismerjük el, hogy baj van, azáltal a gyermekek úgy fogják érezni, hogy nem hallgatjuk meg őket, vagy hogy hazudunk nekik.

Mit tegyünk?

4

Legyünk nyugodtak, fogalmazzunk egyszerűen és mondjuk el az igazságot, a koruknak megfelelő szavakkal. A kisgyermekek nem érthetik a tudomány komplexitását. Inkább olyan emberekhez, helyekhez, a természethez, és állatokhoz fűződő történetek segítségével beszéljünk a klímahelyzetről, amelyekhez tudnak kapcsolódni, például, hogy: Miért van eltűnőben a sarki róka Észak-Svédországban? Miért járunk biciklivel iskolába? Miért fontosak a kukacok?

5

Mutassuk meg, hogy van remény. Mondjuk azt, hogy "Igen, a klímaváltozás komoly probléma,

de mivel mi emberek okozzuk, mi is tudjuk rendbe hozni. Valójában már tudjuk, mit kell tenni. Csak sokan kellünk hozzá.” Beszéljünk azokról az emberekről, szervezetekről, vállalatokról, amelyek már dolgoznak a megoldáson.

Beszélgessünk a lehetséges megoldásokról.

Minél fiatalabb a gyermek, annál fontosabb a megoldásokról beszélni. Keressünk a környezetünkben pozitív kezdeményezéseket, és beszélgessünk ezekről gyermekünkkel. Kérdezzük meg őket, mit gondolnak, hogy tudnának ezekhez csatlakozni.

Lépünk közösen akcióba. Kínáljunk különböző opciókat, például vegyünk részt közös szemétyűjtésben a környéken, keressünk és támogassunk egy zöld szervezetet, vagy írjunk egy helyi döntéshozónak, hogy jobb kerékpárútra volna szükség. A klímavédelemmel kapcsolatos tevékenységekben való részvétel segíti a fiatalokat abban, hogy jobban tudják kezelni a klímaszorongást, egyúttal erősnek fogják érezni magukat és képesnek a további cselekvésre. Jó, ha a fenntarthatóságot támogató viselkedést és az aktív, cselekvő állampolgári attitűdöt normaként alakítjuk ki már fiatalkorban.

Kapcsolódjunk a természethez. A gyermekek számára előnyös érzelmi és kognitív hozadéka van annak, ha sok időt töltenek a természetben, és ez egyúttal kulcsa is a környezethez való pozitív viszonyulásnak is az életük során. Tegyük a szabadban töltött időt a mindennapok részévé, például úgy, hogy az erdőben sétáltatjuk a kutyát, vagy az ablakpárkányon nevelünk fűszernövényeket egy ládában, vagy eljárunk a közeli parkba. Beszélgessünk arról, hogy az ember része a természetnek, és ösztönözzük a gyermekeinket, hogy segítsenek a bajban lévő állatokon.

6

7

8

9

Adjunk teret a gyermekek érzelmeinek.

Ők alapvetően születésüktől fogva boldognak és egészségesnek akarják megőrizni a világot. Engedjük, hogy kifejezzék a természetért, az állatokért és az egész bolygóért való aggodásukat. Segítsünk képekkel nekik, hogy szavakba tudják önteni az érzéseiket. Azáltal, hogy az érzelmeket és információkat együtt dolgozzuk fel, mind a gyerekek, mind a felnőttek – paradox módon – egyre bizakodóbbnak és erősebbnek fogják érezni magukat ahhoz, hogy tovább dolgozzanak a változás érdekében.

Gondoskodjunk a saját érzelmeink

feldolgozásáról. Tudjuk megnevezni érzelmeinket. Beszélgessünk hasonló beállítottságú felnőttekkel a legmélyebb félelmeinkről, nehogy túl sok negatív felhangot közvetítsünk, amikor gyerekekkel beszélgetünk a témáról. Ne felejtjük el, hogy a nehéz érzések annak a jelei, hogy értjük a helyzetet, és segítenek nekünk abban, hogy találjunk elég erőt magunkban a cselekvéshez.

10

↑ A Múzeumok Anyáknapj Éjszakáján a lengyel klíma-szülő csoport egy szabadtéri „Föld, a mi másik anyánk” kiállítást rendezett. Az eseményen olyan alkotóműhelyek/tevékenységek is voltak gyerekek számára, ahol újrahasznosított játékokat készíthettek és a bolygónk védelméről szóltak.
Varsó, Lengyelország

“A klímaváltozásról kora gyermekkorban el kell kezdenünk beszélgetni a gyermekekkel, de fontos, hogy az életkoruknak megfelelő módon tegyük.”

➤ Az eredeti cikk az earlychildhoodmatters.online/2021-28 honlapon olvasható.

Irodalom

Atherton, R. (2020, 3 March). Climate anxiety: Survey for BBC Newsround shows children losing sleep over climate change and the environment. BBC Newsround. <https://www.bbc.co.uk/newsround/51451737#comments>.

Berry Eklund, F. (2020). Prata med Barn om Klimatet. Natur & Kultur. <https://www.nok.se/titlar/akademisk-psykologi2/pratamed-barn-om-klimatet/>

Marks, E., Hickman, C., Pihkala, P., Clayton, S., Lewandowski, E. R., Mayall, E. E., Wray, B., Mellor, C., & van Susteren, L. (2021). Young people's voices on climate anxiety, government betrayal and moral injury: a global phenomenon. Preprints with The Lancet. <https://ssrn.com/abstract=3918955>